

МЕТАФОРИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЯВИЩ COVID-19 В АНГЛОМОВНОМУ ТА УКРАЇНСЬКОМОВНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ: КОГНІТИВНО-ДИСКУРСИВНИЙ АСПЕКТ

Бабелюк О. А.

*доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов та перекладознавства
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
вул. Клепарівська, 35, Львів, Україна
orcid.org/0000-0003-4837-1225
bablelyuko@gmail.com*

Бук С. Н.

*доцент кафедри загального мовознавства
Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Університетська, 1, Львів, Україна
orcid.org/0000-0001-8026-3289
solomija@gmail.com*

Ключові слова: *концептуальна метафора, когнітивні типи метафор, англomовний, українськомовний медіадискурс.*

Наукову розвідку присвячено дослідженню когнітивно-дискурсивної природи концептуальних метафор на позначення явищ COVID-19 в англomовному та українськомовному медіадискурсі. Доведено, що концептуальна метафора – це когнітивне утворення, що засноване на зіткненні двох доменів – вихідного і цільового (або корелятивного і референтного), результатом якого є відображення, або ж мапування вихідного концепту на цільовий. Виявлено, що метафора є одним із найважливіших елементів медіадискурсу, характерною особливістю якого є вплив на реципієнта, а тому використання відповідних концептуальних метафор у новинних повідомленнях здатне впливати на погляди та рішення реципієнта. При цьому в роботі наголошено, що основною метою цього дискурсу є надання достовірної інформації через задоволення інформаційних потреб суспільства.

Метою презентованої розвідки є виявлення відповідних когнітивних типів концептуальних метафор на позначення явищ COVID-19 в аналізованих текстах сучасного англomовного та українськомовного медіадискурсу та опис їхніх дискурсивних функцій. Поставлена мета передбачає розв'язання таких завдань: уточнити поняття концептуальної метафори як когнітивного механізму; визначити ключові ознаки текстів новинних повідомлень сучасного медіадискурсу; побудувати типологію когнітивних метафор на позначення явищ COVID-19 та простежити їхні функції в досліджуваних текстах сучасного медіадискурсу. У роботі також доведено, що різного роду концептуальні метафори забезпечують мовленнєво-розумову діяльність людини і слугують інструментом пізнання.

Серед найбільш поширених когнітивних типів метафор виділяємо три їх основні типи за способом концептуалізації: структурні, орієнтаційні та онтологічні. Описані вище когнітивні типи метафор є характерними для обидвох дискурсів (англomовного та українськомовного). Варто наголосити, що концептуальні метафори своєю незвичністю активізують уяву читача, слугують чинником посилення комунікативного впливу на реципієнта. Доведено, що використання концептуальних метафор на позначення

явищ COVID-19 в англомовному та україномовному медіадискурсі є одним зі способів повної передачі змісту новинного повідомлення. З огляду на це можна виділити такі їхні дискурсивні функції: когнітивну, комунікативну, естетичну, прагматичну.

COVID-19 METAPHORS IN ENGLISH AND UKRAINIAN MEDIA DISCOURSE: COGNITIVE AND DISCURSIVE APPROACHES

Babalyuk O. A.

Dr. Hab., Professor;

Professor at the Department of Foreign Languages and Translation Studies

Lviv State University of Life Safety

Kleparivska str., 35, Lviv, Ukraine

orcid.org/0000-0003-4837-1225

babalyuko@gmail.com

Buk S. N.

Dr. Hab.,

Associate Professor at the Department of General Linguistics

Ivan Franko National University of Lviv

Universytetska str., 1, Lviv, Ukraine

orcid.org/0000-0001-8026-3289

solomija@gmail.com

Key words: *COVID-19 conceptual metaphors, English and Ukrainian media discourse, discursive functions.*

The research is focused on cognitive and discursive nature of COVID-19 conceptual metaphors functioning in English and Ukrainian media discourse. It is proved that conceptual metaphor is a cognitive formation which is based on the opposition of two domains – sauced and target (or correlational and referential), which is resulted in reflection, or mapping of sauced domain on target domain. It has been defined that metaphor is one of the most important elements of media discourse, the key feature of which is the influence on the recipient. The use of proper conceptual metaphors in news is able to change the point of view and the decision of the recipient. However, it is stressed that the main goal of media discourse is to give reliable information to provide information needs for the society.

The goal of the article is to define certain cognitive types of COVID-19 conceptual metaphors in analyzed texts of modern English and Ukrainian media discourse and the description of their discursive functions. To achieve this goal one should fulfill the following tasks: to clarify the notion of conceptual metaphor as a cognitive mechanism; to define the key features of news texts of modern media discourse; to make up a typology of COVID-19 conceptual metaphors and describe their discursive functions. Among the most frequent types we define structural, orientation and ontological. The described above cognitive types of metaphors are common to both of analyzed discourses, English and Ukrainian. Among discursive functions of the analyzed metaphors we distinguish cognitive, communicative, esthetic and pragmatic.

Постановка проблеми у загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Зростаюча потреба сучасного суспільства бути вчасно проінформованим, стрімке розгортання комунікативного дискурсу, а також процеси глобалізації та діджиталізації зумовили появу, а згодом і дина-

мічний розвиток медіадискурсу у різних його мовних проявах [3; 4; 5; 8]. Загальновідомим є той факт, що характерною особливістю медіадискурсу є мова. Вона тісно взаємодіє з усіма суспільно-політичними процесами, а тексти сучасного медіадискурсу виступають унікальним мовним просто-

ром, де миттєво віддзеркалюються актуальні події та настрої того чи того суспільства. Саме у таких текстах вперше з'являються лексичні новотвори, влучні вислови відомих людей, політиків, неологізми, «реанімовані» архаїзми, запозичення з інших мов тощо.

Крім того, англо- та українськомовні тексти сучасного медіадискурсу також рясніють різними стилістичними засобами, зокрема й метафорами, що завдяки когнітивно-дискурсивному підходу до їхнього потрактування уможливають «діалог культур», взаємодію «Я» та «Іншого», наслідком яких є розширення знань обох культур у межах кожної концептуальної картини світу [2, с. 5; 9; 11; 13]. Концептуальні метафори на позначення явищ COVID-19 особливо часто зустрічаємо у сучасному англо- та українськомовному медіадискурсі, оскільки це соціальне явище постійно привертає значну увагу суспільства і є новиною номер один протягом останніх років.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Уперше феномен метафори було представлено у праці Арістотеля «Поетика» [2, с. 35], який назвав її засобом переосмислення слова, що ґрунтується на його подібності. Метафора як лінгвістичне явище стала вже звичним об'єктом дослідження у таких аспектах, як-от: логіко-філософський, семіотичний, семантичний, стилістичний та ономаціологічний (Р. Якобсон, Х. Ортега-і-Гассет) [6, с. 15]. Детальне вивчення саме концептуальної метафори припадає на кінець ХХ – початок ХХІ століття, що тісно пов'язано з впровадженням когнітивно-дискурсивної парадигми у сучасні мовознавчі студії (Дж. Лакофф) [9; 11; 13]. Їхня увага головним чином зосереджена на виявленні та описі механізмів метафоризації загалом та визначенні потенціалу концептуальних метафор як способу сприйняття і відображення мовної картини світу зокрема.

З іншого боку, будь-який медіадискурс є одним із ключових елементів світосприйняття сучасної людини, оскільки він не тільки забезпечує її необхідною фактуальною інформацією, а й опосередковано здійснює прагматичний вплив на свідомість. Іншими словами, функціональна сутність медіадискурсу полягає у перетворенні фактуальної інформації у відповідні смисли, виведення знань з одного рівня на інший та зрощення різних типів інформації [3, с. 72; 5]. Серед його основних характеристик можемо виділити такі: він свідомо здійснюється комунікантом, містить певну прагматичну мету, яка несе у собі певний зміст і відповідно певний комунікативний вплив.

Загальновідомим є той факт, що новини вважають найбільш популярним різновидом медіадискурсу. Завдяки своїй динамічності такі повідомлення здатні відображати нагальні питання

сьогодення в найкоротші терміни [3; 5]. Журналісти, політичні діячі, посадовці, відомі персоналії у текстах новин часто вдаються до використання різних тропів і метафор у тому числі, щоб викликати інтерес у реципієнта повідомлення, привернути увагу громадськості до актуальної на поточний момент проблеми, дати однозначну оцінку такій події, а також спрогнозувати подальший її розвиток [3, с. 52; 5].

Всебічним вивченням медіадискурсу займалися Г. Гіссен, Т. ван Дейк, Д. Крістал, Дж. Річардсон, Д. Таннен, Р. Фаулер. Теоретичні засади медіадискурсивних досліджень випрацювали такі вітчизняні мовознавці, як: С. Єрмоленко, М. Жовтобрюх, О. Пономарів, Л. Ставицька та інші. Варто наголосити, що теоретичні засади медіатексту та його характеристики є предметом активних наукових розвідок Т. Дридзе, С. Бернштейна, М. Монгомері та багатьох інших лінгвістів. Зокрема, медична термінологія в масмедіа стала об'єктом окремого дослідження у доковідні часи у працях Д. Сизонова [10, с. 3] та неологізми на позначення явищ COVID-19 у сучасному епідеміологічному дискурсі [1, с. 7].

Актуальність проблеми дослідження зумовлена необхідністю комплексного опису когнітивно-дискурсивних особливостей концептуальних метафор на позначення явищ COVID-19, вилучених з електронних англомовних та україномовних текстів новин. Крім того, концептуальні метафори є яскравим прикладом функціонування креативних механізмів будь-якої сучасної мови та відображають актуальні мовні тенденції, які варто виявити й описати.

Формулювання мети і завдань статті. Ключовими для методології цього дослідження вважаємо постулати *концептуальної теорії метафори* (Дж. Лакофф і М. Джонсон), де метафору описують як когнітивний феномен, який забезпечує мовленнєво-розумову діяльність людини, слугує інструментом пізнання. Такі теоретичні положення, як приналежність метафори до сфери мови і мислення, функції метафори та її складники, причини появи та особливості її метафоричного значення, а також системність метафори, дозволяють прослідкувати певну тяглість і послідовність в історії вивчення цього тропу.

Окремим цікавим аспектом цієї наукової розвідки є методика лінгвостилістичного аналізу тропів, що дало змогу встановити художню специфіку концептуальних метафор та їхнє стилістичне забарвлення та/або стилістичну нейтральність.

Для розкриття когнітивних механізмів процесу метафоризації та диференціації знань про пандемію COVID-19 було залучено елементи методики концептуальної інтерпретації ментальних просторів (mental spaces) Ж. Фоконьє та М. Тернера

та теорії схем (schema theory) Ф. Бартлетта та Д. Румельгарта. У роботі також використано метод контекстуального аналізу з метою виявлення значень мовних засобів актуалізації концептуальних метафор на позначення явищ COVID-19 та метод зіставного аналізу англійських та українських новинних повідомлень.

Емпіричний метод, а саме прийом суцільної вибірки, було використано для формування фактичного матеріалу дослідження. Загалом методом суцільної вибірки було вилучено близько 323 концептуальні метафори із відповідно 120 англійських та 203 українськомовних текстів новинних повідомлень сучасного медіадискурсу.

Таким чином, **мета статті** полягає у комплексному виявленні певних когнітивних типів та опису дискурсивних особливостей концептуальних метафор на позначення явищ COVID-19 у сучасному англо- та українськомовному медіадискурсі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як свідчать сучасні когнітивно-дискурсивні дослідження, процеси метафоризації базуються на обробці знань, які втілюються у когнітивних конструктах-фреймах і сценаріях [9, с. 59]. Розгляд метафори як складного знака дозволяє виявити у ній первісну спрямованість на сприйняття та вплив [4; 6, 32; 11; 12] і прагматичну орієнтованість, що дає метафорі можливість виступати засобом здійснення адресованого мовленнєвого впливу. До прикладу, у конкретній мовленнєвій ситуації ставлення мовця до навколишнього світу так само, як і спонування адресата до будь-якої дії, не завжди буває висловленим прямо та буквально, а у завуальованій формі може бути цілком зрозумілим для адресата [7; 13, с. 32].

Говорячи про механізми творення концептуальних метафор, варто наголосити, що, за словами Дж. Лакоффа, вони формуються незалежно від мови. Учений вважає, що складні концептуальні метафори беруть свій початок з первинних метафор, які виникають мимовільно, як правило, в дитинстві, коли дві частини нашого мозку активуються одночасно під час переживання певного досвіду [11, с. 82]. Оскільки метафора належить не лише до сфери мови, а й до сфери мислення, можемо стверджувати, що процеси мислення значною мірою є також метафоричними. Завдяки такому міждисциплінарному підходу традиційна метафора виходить за рамки власне мовної системи, а тому її слід розглядати як когнітивний спосіб взаємодії мови, культури та мислення [9, с. 59; 12; 13].

Дж. Лакофф і М. Джонсон виділяють три основні типи концептуальних метафор за способом концептуалізації: структурні, орієнтаційні та онтологічні [11, с. 116]. У **структурних метафорах** процес метафоризації полягає у кон-

цептуалізації абстрактних понять через більш конкретні. Базуючись саме на таких метафорах, людина здійснює когнітивний процес систематизації, а також надає більшій чіткості абстрактній сфері знання [11, с. 117]. *Democratic challenger Joe Biden attacked the move, saying Mr Trump had put millions of lives at risk during the coronavirus pandemic. Health care will be a key battleground in the November presidential election* (CNN) – *Демократичний претендент Джо Байден розкритикував цей крок, заявивши, що містер Трамп поставив під загрозу мільйони життів під час пандемії коронавірусу. Охорона здоров'я стане основним полем бою на виборах президента в листопаді.*

У наведеному вище прикладі система охорони здоров'я ототожнюється з полем бою за допомогою структурної метафори HEALTH CARE IS A BATTLEFIELD. Для того щоб зрозуміти цю концептуальну метафору у повному обсязі, варто пояснити деякі культурні реалії, характерні саме для американського суспільства. Йдеться про те, що президент Трамп підтримав рішення суду, що скасовує Закон про доступну медичну допомогу (ACA). За таких умов приблизно 20 мільйонів американців залишаться без медичного страхування, що, за словами демократа Джо Байдена, є недопустимим. Через ці протиріччя кандидатів у президенти сфера охорони здоров'я стає полем бою для відстоювання власних політичних інтересів. У процесі метафоризації відбувається переосмислення абстрактного поняття *health care* (охорона здоров'я) і його актуалізація через конкретну номінацію а *battlefield* (поле бою) як місця, де розгортаються основні передвиборчі баталії.

Орієнтаційні метафори здійснюють когнітивний процес структуризації знань однієї системи на основі іншої: «ззовні – всередині», «вверх – вниз», «передня сторона – задня сторона». Так, процес подолання труднощів, негараздів часто асоціюється з рухом вгору. До прикладу: *As history has proven time and time again, Americans always rise to the challenge and get over the adversity* (CNN) – *Як неодноразово вже доводить історія, американці приймають виклик і долають усі незгоди.* У цьому прикладі під виразом *get over the adversity* автор має на увазі труднощі, пов'язані з першим спалахом коронавірусу. Йдеться про початок пандемії ще зовсім невивченого вірусу, який вимагав від відповідних служб злагоджених та виважених дій. Отже, концептуальна метафора CORONAVIRUS IS CHALLENGE вербалізується за допомогою виразу *get over the adversity*, що означає «шлях до подолання несприятливих обставин», тобто це рух вгору. «*Я впевнений, що ми в змозі пройти і в змозі остаточно перемогти COVID*» (Стенограми засідань Верховної Ради, 2020, корпус Грак).

Особливістю *онтологічних метафор* є процес відображення абстрактного поняття як живої сутності, а також проєктування певних рис та властивостей предметів фізичного світу на абстрактні поняття. Після усвідомлення такого досвіду людина може вирізняти їх з-поміж інших, а також трактувати їх як дискретні речовини чи сутності. Такі метафори пов'язані насамперед з досвідом людини, її фізичним світом [13, с. 49]. *As the Omicron variant sweeps the nation, it's disrupting everything, from garbage collection and emergency services, schools and travel as employees are out sick or in quarantine* (CNN) – *Оскільки омікрон змів цілу націю, він виводить з ладу все на своєму шляху – від служб вивозу сміття і надзвичайних ситуацій, шкіл та туристичних агенцій, оскільки робітники або хворіють, або перебувають на карантині.* У цьому текстовому фрагменті онтологічну метафору OMICRON IS HURRICUN розглядаємо як автономну сутність, яка має свої характеристики: мутований різновид коронавірусу, Оміврон, прирівнюють до буревію, який все змітає на своєму шляху, швидко поширюється, непрогнозований, непередбачуваний, з жахливими руйнівними наслідками для організму людини та для країни (у цьому разі США) загалом. В україномовних текстах новин зустрічаємо такі концептуальні метафори: «Мініфільм про медиків, які воювали з COVID-19, зняли на Вінниччині» (<http://www.vin.gov.ua/departament-okhorony-zdorovia/37593-donnia-medychnoho-pratsivnyka-zniyaly-mini-film-pro-medykiv-vinnychchynu-iaki-voiuvaly-z-covid-19>); «COVID-19 відібрав життя в 39-річного мешканця Дубенщини» (<https://03656.com.ua/covid-19-vidibrav-zhittya-v-39-richnogo-meshkantsya-dubenshchini/>) «Два роки пандемії: COVID вбив понад 5 млн людей у світі» (<https://coronavirus.rbc.ua/ukr/news/dva-goda-pandemii-covid-ubil-5-mln-chelovek-1638189856.html>).

Таким чином, онтологічні, структурні та орієнтаційні концептуальні метафори дозволяють людині краще усвідомлювати свій досвід, впорядкувати уже набуті знання, а також пояснити відповідні механізми взаємодії із навколишнім світом.

Варто наголосити, що концептуальні метафори своєю незвичністю активізують увагу читача, слугують чинником посилення комунікативного впливу на реципієнта [6; 7; 11; 13, с. 28]. З огляду на це можна виділити такі *дискурсивні функції* концептуальних метафор, як: *когнітивна, комунікативна, естетична, прагматична* [8, с. 53]. Розглянемо їх детальніше.

Когнітивна функція метафор ґрунтується на обробці та перетворенні знань. Як засіб пізнання та категоризації дійсності вона дозволяє бачити певні речі у зовсім іншому світлі, з іншого боку. Наприклад, пандемія коронавірусу загалом і поява

Омікрону зокрема створила багато проблем у різних сферах людської діяльності і, відповідно, спричинила появу різних концептуальних метафор, що стосуються медичної сфери: *to fight the coronavirus outbreak* – боротися зі спалахом коронавірусу [1], *global pandemic is turning everything upside down* – глобальна пандемія перевертає все з ніг на голову [5], *disease control could provide a "roadmap"* – контроль захворювання може надати нам подальший план дій [7], *racing heart* – пришвиджене серцебиття [6], *health system could completely collapse* – система охорони здоров'я може повністю розвалитися [2], *UK death toll fell to the lowest* – коефіцієнт смертності у Великобританії став мінімальним [4], *"the contagion curve" could rise again* – кількість випадків захворювання може знову зрости [3].

Цікавою для інтерпретації є концептуальна метафора CORONAVIRUS SITUATION IS A HEADACHE. *All situation creates a political headache for Johnson, who as well as being Prime Minister, is also leader of what is officially still the Conservative and Unionist party (UK) – Вся ситуація створює політичний біль для Джонсона, який є як прем'єр-міністром, також і лідером того, що офіційно досі є Консервативною партією.* Тут актуалізується концептуальна метафора СИТУАЦІЯ З ПАНДЕМІЄЮ Є ПОЛІТИЧНИМ ГОЛОВНИМ БОЛЕМ. Основними смисловими компонентами цієї метафори є лексичні одиниці (situation, create, headache). Денотативне значення лексичної одиниці *headache* таке: відчуття болю в черепі. Автор використав саме таке порівняння, щоб показати, що епідеміологічна ситуація з коронавірусом є досить болючою (за втратами) і серйозною водночас. Крім того, у США вона ще підсилюється відповідними політичними іграми: прихильники Дональда Трампа заперечують існування коронавірусу і відмовляються вакцинуватися. Прихильники Джо Байдена сумлінно слідуєть усім вимогам карантину. Отже, когнітивна функція цієї метафори полягає у репрезентації абстрактного поняття (важкої ситуації пандемії коронавірусу) через конкретне (головний біль).

Комунікативна функція концептуальних метафор ґрунтується на постулаті, що люди мислять метафорами, а метафори слугують відповідним способом передачі інформації. Завдяки їм інформація репрезентується творчо, образно, яскраво і таким чином дозволяє комунікантам краще порозумітися.

У текстовому фрагменті нижче йдеться про швидке поширення нового варіанту коронавірусу під назвою «оміврон». *As the Omicron variant spreads like wildfire across the United States, it's likely just about everybody will be exposed to the strain, but vaccinated people will still fare better;*

the nation's leading infectious disease expert said Tuesday (CNN) – Варіант коронавірусу, омїкрон, поширюється територією Сполучених Штатів як лісова пожежа, скоріш за все кожен перехворіє, проте вакциновані люди все ж легше будуть його переносити, заявив експерт з інфекційних хворіб у вівторок. Автор цього новинного повідомлення використовує образ лісової пожежі для стилістично забарвленого, емоційного опису ситуації надшвидкого поширення омїкрона. Така аналогія є досить вдалою, на наш погляд, оскільки є близькою для американських читачів, оскільки лісові пожежі стали доволі частим явищем у цій країні. Використана концептуальна метафора цілком повно передає і швидкість поширення омїкрона, і його руйнівний вплив на здоров'я людини та на економіку країни загалом. Таким чином, можемо ідентифікувати концептуальну метафору **OMICRON IS WILDFIRE**, комунікативна функція якої полягає у відтворенні ситуації некерованого поширення вогню, тотального руйнування, хаосу і загибелі багатьох живих організмів, передачі емоцій жаху, страху та паніки під час чергового сплеску захворювання.

Слід наголосити, що *естетична функція* концептуальних метафор є невід'ємним складником художнього дискурсу, проте її часто зустрічаємо і у медіадискурсі також. Варто наголосити, що такі концептуальні метафори надають новинним повідомленням не тільки особливої глибини, а й влучності у тому числі, що загалом створює ідеальне поєднання стандартизованого мовлення та експресії [8, с. 51; 11; 12]: До прикладу: *«COVID зіпсував Різдво, яке, беручи до уваги економічну ситуацію, мало б велике значення для різних економік планети»* (<https://uk.economy-pedia.com/11034712-christmas-2020-special-the-last-challenge-of-the-year>); *«Covid зіпсував усі плани на літо і на подорожі»* (<http://gradhorlittdchil.tk/>).

Описана вище складна ситуація під час пандемії коронавірусу ускладнюється ще й появою цілком нового варіанту коронавірусу, яку передано за допомогою концептуальної метафори **OMICRON IS FIRE**: *“Omicron continues to burn through the commonwealth, growing at levels we have never seen before. Omicron is significantly more contagious than even the Delta variant”, said Kentucky Gov. Andy Beshear, noting the earlier variant that spurred a surge of cases in the summer and fall (CNN) – Омїкрон продовжує спалювати країну, піднімаючись до рівня, якого ми ще не бачили раніше. Омїкрон є значно більш контактний, ніж навіть Дельта вірус, – сказав губернатор штату Кентукі Енді Бешер, – чи інші віруси, які поширювалися раніше, влітку чи восени. Omicron moves faster and wider than any such Covid new variant that we have*

previously seen. We therefore urge these countries to mandate the use of high-quality masks in closed and indoor settings and ensure that vulnerable individuals have access to them”, he said. (CNN) – Омїкрон поширюється швидше і на ширшій території, ніж будь-який новий варіант ковіду, який ми до того бачили. Ми тому і змушували ці країни зробити використання високоякісних масок у закритих приміщеннях обов'язковим і забезпечити людям групи ризику доступ до них.

Таким чином, функціонування концептуальних метафор в англійських та українських текстах новин уможливує актуалізацію важливих суспільних проблем, а також коректну інтерпретацію інформаційного ядра повідомлення, з іншого боку, надання власного бачення ситуації, якісної оцінки описаним подіям. В таких новинах увага акцентується як на актуальності проблеми, так і на її інтерпретації.

Прагматична функція метафори передбачає висвітлення подій під час пандемії у потрібному автору світлі, а також здійснення певного впливу на погляди та рішення реципієнта комунікативного повідомлення, закликає до дій [2; 4; 8, с. 52]. Наприклад: *«Я дякую колегам за те, що вони підтримали правку, яка дозволить місцевим громадам зберегти кошти і боротися з COVID за реальні гроші, які будуть у них у громадах»* (Стенограми засідань Верховної Ради, 2020, корпус Грак). *«Але водночас я хочу звернути увагу, що на минулому парламентському тижні, це було 20 жовтня, Верховна Рада 300 голосами підтримала проєкт постанови Юлії Тимошенко стосовно конкретних заходів, які потрібно робити для того, щоб подолати COVID»* (Стенограми засідань Верховної Ради, 2020, корпус Грак).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Використання концептуальних метафор на позначення явищ COVID-19 в англійському та українському медіадискурсі є одним зі способів повної передачі змісту новинного повідомлення. Описані вище когнітивні типи метафор є характерними для обидвох дискурсів (англійського та українського). Вживаючи різного роду концептуальні метафори важливо не зосереджуватися на використанні вже відомих, стертих метафоричних моделей, оскільки вони продукують усталені штампи, а, навпаки, креативно трансформувати їх, наповнюючи мовний простір сучасного медіадискурсу новими словами і образами і тим самим збагачуючи його. Виявлення та опис концептуальних метафор, що характерні лише для одного типу медіадискурсу (українського чи англійського), будуть розглянуті у наступних публікаціях, що і становить **перспективу подальших досліджень**.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабелюк О. А. Способи творення неологізмів на позначення явищ COVID-19 в англomовному епідеміологічному дискурсі. *Львівський філологічний часопис*. № 7. Львів, 2020. С. 3–15.
2. Бровченко І. В. Концептуальна метафора в кліше англomовного наукового тексту : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків, 2011. 364 с.
3. Гаврилюк І. О. Масмедійний дискурс: змістові, культурні та функціональні особливості. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2016. Вип. 10 (1). С. 110–117.
4. Дацишин Х. П. Метафора в українському політичному дискурсі (за матеріалами сучасної періодики) : дис. ... канд. філол. наук: 10.01.08. Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2005. 287 с.
5. Довгань О. С. Англomовний новинний дискурс у сучасному медіапросторі. 2018. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=nvnuu_fil.n_2018_281_37
6. Космеда Т. А. Метафора сучасної публіцистики: актуалізація антропонімів (на матеріалі української та російської мов). *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки. Мовознавство»*. № 3. 2015. С. 116–122.
7. Кравець Л. В. Динаміка метафори в українській поезії ХХ ст. Київ : Академія, 2012. 416 с.
8. Одинецька Л. В. Функції метафори в публіцистичному дискурсі на матеріалі суспільно-політичного журналу «Україна». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10. «Проблеми граматики і лексикології української мови»*. Випуск 12. 2015. № 1. С. 56–58.
9. Приходько А. М. Концепти і концептосфери в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 59 с.
10. Сизонов Д. Ю. Медична термінологія в масмедіа: стилістичний потенціал : монографія. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2012. 195 с.
11. Lakoff G. *Metaphors We Live by*. Chicago : Chicago University Press, 1980. 242 p.
12. Lakoff G. *Philosophy in the Flesh: the Embodied Mind and its Challenge to Western Thought*. New York : Basic Books, 1999. 242 p.
13. Lakoff G. *The Contemporary Theory of Metaphor*. London : Cambridge University Press, 1993. P. 24–30.

ДЖЕРЕЛА

ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. (CW) – Coronavirus: Why some countries wear face masks and others don't. URL: <https://www.bbc.com/news/world-52015486>
2. (DT) – Donald Trump Speech Transcript on Coronavirus, Ban on Europe Travel. URL: <https://www.rev.com/blog/transcripts/donald-trump-speech-transcript-on-coronavirus-ban-on-europe-travel>
3. (TW) – They're Working In Healthcare During A Pandemic. They Don't Get Health Insurance. URL: <https://www.buzzfeednews.com/article/emmanuelfelton/coronavirus-hospital-healthcare-staff-no-health-insurance>
4. (CT) – Coronavirus: Trump says US reopening, "vaccine or no vaccine". URL: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52685487>
5. (CA) – Coronavirus: Two Americas in the nation's capital. URL: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52679654>
6. (СУМ). Словник української мови. Академічний тлумачний словник / за ред. Білодіда І. К. Київ : Наукова Думка, 1970–1980. 1298 с.
7. (ГРАК) – 2017–2021: Генеральний регіонально анований корпус української мови (ГРАК) / Шведова М., Р. фон Вальденфельс, Яригін С., Рисін А., Старко В., Возняк М., Крук М. та ін. Київ–Львів–Єна, 2017–2021. URL: www.uacorpus.org

REFERENCES

1. Babelyuk, O. A. (2020) Sposoby tvorennia neolohizmiv na poznachennia yavysheh COVID-19 v anhlomovnomu epidemiolohichnomu dyskursi. *L'vivs'kyu filolohichnyu chasopys*. No. 7. L'viv. P. 3–15.
2. Brovchenko, I. V. (2011) Kontseptual'na metafora v klishe anhlomovnoho naukovoho tekstu : dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.04. Kharkivs'kyu natsional'nyu universytet imeni V. N. Karazina, Kharkiv. 364 p.
3. Havrylyuk, I. O. (2016) Mas-mediyyny dyskurs: zmistovi, kul'turni ta funktsional'ni osoblyvosti. *Aktual'ni problemy filolohiyi ta perekladoznavstva*. Vyp. 10 (1). P. 110–117.
4. Datsyshyn, Kh. P. (2005) Metafora v ukrayins'komu politychnomu dyskursi (za materialamy suchasnoyi periodyky) : dys. ... kand. filol. nauk: 10.01.08. L'vivs'kyu natsional'nyu un-t im. Ivana Franka. L'viv, 287 p.

5. Dovhan', O. S. (2018) Anhlomovnyy novynnyy diskurs u suchasnomu mediaprostori. 2018. Retrieved from: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&
6. Kosmeda, T. A. (2015) Metafora suchasnoyi publitsystyky: Aktualizatsiya antroponimiv (na materiali ukrayins'koyi ta rosiys'koyi mov). *Naukovyy visnyk DDPU imeni I. Franka. Seriya "Filolohichni nauky. Movoznavstvo"*. No. 3. P. 116–122.
7. Kravets', L. V. (2012) Dynamika metafory v ukrayins'kiy poeziyi XX st. Kyiv : Akademiya. 416 p.
8. Odynets'ka, L. V. (2015) Funktsiyi metafory v publitsystychnomu diskursi na materiali suspil'no-politychnogo zhurnalu "Ukrayina". *Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 10. Problemy hramatyky i leksykolohiyi ukrayins'koyi movy*. Vypusk 12. No. 1. P. 56–58.
9. Prykhod'ko, A. M. (2008) Kontsepty i kontseptosfery v kohnityvno-dyskursyvnii paradyhmi linhvistyky. Zaporizhzhya : Prem'yer, 59 p.
10. Syzonov, D. Yu. (2012) Medychna terminolohiya v mas-media: stylistychnyy potentsial : monohrafiya. Kyiv : VPTS "Kyyivs'kyy universytet". 195 p.
11. Lakoff, G. (1980) *Metaphors We Live by*. Chicago : Chicago University Press. 242 p.
12. Lakoff, G. (1999) *Philosophy in the Flesh: the Embodied Mind and its Challenge to Western Thought*. New York : Basic Books, 242 p.
13. Lakoff, G. (1993) *The Contemporary Theory of Metaphor*. London : Cambridge University Press. P. 24–30.

SOURCES OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

1. (CW) – Coronavirus: Why some countries wear face masks and others don't. Retrieved from: <https://www.bbc.com/news/world-52015486>
2. (DT) – Donald Trump Speech Transcript on Coronavirus, Ban on Europe Travel. Retrieved from: <https://www.rev.com/blog/transcripts/donald-trump-speech-transcript-on-coronavirus-ban-on-europe-travel>
3. (TW) – They're Working In Healthcare During A Pandemic. They Don't Get Health Insurance. Retrieved from: <https://www.buzzfeednews.com/article/emmanuelfelton/coronavirus-hospital-healthcare-staff-no-health-insurance>
4. (CT) – Coronavirus: Trump says US reopening, 'vaccine or no vaccine'. Retrieved from: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52685487>
5. (CA) – Coronavirus: Two Americas in the nation's capital. Retrieved from: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52679654>
6. (SUM) – Slovník ukrajins'koyi movy. (1970–1980). Akademichnyy tlumachnyy slovník / za red. Bilodida I. K. Kyiv : Naukova Dumka, 1298 p.
7. (HRAK) – 2017–2021: Heneral'nyy rehional'no anotovanyy korpus ukrajins'koyi movy (HRAK) / Shvedova M., R. Fon Val'denfel's, Yaryhin S., Rysin A., Starko V., Voznyak M., Kruk M. Ta in. (2017–2021). Kyiv–L'viv–Yena. Retrieved from: www.uacorporus.org